DISCURS QUE PERA DONAR COMENSAMENT Á LAS ACADEMIAS LITERARIAS...

Jacint Verdaguer

Digitized by Google

Digitized by Google

Discurs

en la

Font del Desmay

que digué

en Jacinto Verdaguer

en lo dia 19 de Juny 1867

Vich

1867

Digitized by Google

DISCURS

QUE PERA DONAR COMENSAMENT

Á LAS ACADEMIAS LITERARIAS

TINGUDAS

EN LA FONT DEL DESMAY

per lo cercle de joves vigatans entusiastas aymadors de la llengua y de las glorias catalanas,

DIGUÉ

en Jacinto Verdaguer

EN LO DIA 19 DE JUNY DEL ANY 1867.

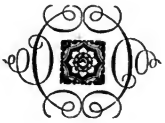

VICH.

Imprempta y llibrería de Soler-germans, Ramada, 24,

1867.

Digitized by Google

R. 475. 375

Digitized by Google

MICHS meus: Hermosa per demés m' ha semblat l' ideya d' aplegarnos sovintet, ara que som en temps de vacansa, los afectats al bon nom de nostra terra, pera parlar una estona de sas cansons, de sos héroes, de son passat y de son esdevenidor, y ab sa escalfor fér revíurer los assaigs poètichs que en no pas tant llunyanas estiuadas celebrarem.

Mes l' ideya de venirhi á l' ombra d' un desmay l' en trobo tant d' hermosa, que 'm sembla devallada del cel pel camí dels somnis falaguers.

¿En quin sitial millor podrian venir á plorar los fills d' una reyna sens corona ni ceptre? ¿Als deixebles del gran poeta que feu llegat de sos dictats á las ánimas tristas, quin altre 'ls en convindria? Y nosaltres, petit tany de la tribu del gran Ausias arrelat tant de poch en la Montanya ¿ahont podem fér sentir millor nostres sospirs que á la destrenada y cayguda cabellera d'un desmay?...

Si cap vaga fesomia podem trobar encara en nostre naixent es-

Digitized by Google

bart, jo diria que es un rastre de melancolia, que pera repararlo cal sino llegir las mes conegudas composicions de quiscun de nosaltres; y 'ns ve de la poesia popular que plena de vida y de sentiment se passeja per nostres camps y vilatges, de nostras passions, y pot ser (lo que mès bonich fora) de la sanch de nostras venas. Algun de nosaltres, la primera vegada que volgué versejar, fou pera modular y deixar sortir á fora los sospirs que li feyan mal, reclosos en lo pit; altrement, si 'l sentiment no li hagués duyt, tindria de fer encara la primera poesia, y de tots vos diré (bé que ja ho haureu reparat) que los mès bonichs cants sòn los mès tristos y dels mès bonichs las posadas mès bonas, si voleu, són aquellas en que hi ha deixat caurer mès llágrimas.

Veritat es que versos de fér ríurer han sortit també de nostras plomas; pero podem dir ab orgull que sòn ben pochs; y 'l que mes afectat hi siga, no hi es tant, que li raque péndrer ab los altres la fresca á l' ombra del desmay, y pendrel y tot per sagell de l' esbart si s' en parlava.

Mes, encara que 'ns apleguem sota sas brancas, no haurém pas per assó de regar ab llágrimas sas arrels cada dia. ¡Ben vingut sia aquell que ho sapiga fer! Per ma part li donaria 'l primer sitial de la rodona; pero no conto que haguem vingut no mès que per assó; pus per cap de nosaltres ha sigut tant carregós lo viatge de la vida, que no l' afalagui 'l recort d' alguna dolsa reposada, ni es tant musti l' arbre del esdevenidor, que no 'n quedi alguna flor ó fulla de las garlandas que somia veurhi penjadas.

Y après que no es pas tota de dol y de tristesa l' inspiració que 'ns escalfa aqui á l' umbreta.

¿No es lo remor d' una abundosa font, amichs meus, no sòn las dolsas refiladas del rossinyol, no sòn sagradas músicas dels boschs

Digitized by Google

las que 's barrejan ab los sospirs de nostras arpas y ab ellas ressonan per los racons de aqueixa capelleta de ramallas que 'ns fa pensar ab las que 's veuhen lo dia de demá en las plassetas dels pobles vehins al passarhi ab so de músicas y cants la professó de Corpus, d' aqueix santuari de la naturalesa que apar aqui alsat ensemps que pera cantar per pregar á Dèu?

Aguaytau per entre sas enramadas pilastras cobertas de fullas y verdó; y veurèu amples esplanadas de xeixas y forment que com pelach d' onadas d' or se gronxan remorosas y en sas voras al segador que hi rema, al drinch de la fals lluenta cantant una cansó. Y en las partions de las esplanadas veurèu rengleras de pollancres y sálzers ramalluts que us deixarán endevinar per hont baixan y per hont s' escorren tots los rius y rierons de la plana; y entre ells si seguiu ab la vista aquell en que s' rentan las mans vostras germanas de Vich, vos acompanyará fins á sos murs ahont s' aturará un punt vostra ullada vagarosa pera contemplar las torres á qual ombra vareu náixer, y passáreu ben segú sens adonarvosen la riallera aubada de la vida.

Jo no oviro pas lo campanar del meu poble com vosaltres; pero sento á vegadas las sagradas veus de las campanas que tocaren á bateig quant badí 'ls ulls á la llum, y que tocarán á morts, si á Dèu plau, quant los acluqui; y ja no m' anyoro, ans s' umple, com lo vostre, mon cor d' afalagament y s' despertan en ell sons melodiosos.

Aixecau mès los ulls, y veuréu un cércol de monts que estufant sas llargas vestas de verdó 's donan las mans, y com un doble rengle de gegants de conegudas fesomias enrotllan y vetllan esbalahidors nostra plana, lo cistell de flors, lo bressolet d' or, penjat entre cel y terra en que plagué á Dèu posarnos á tots pera es-

Digitized by Google

serhi bressats per mans d' ángels, que tals son encara, gracias á Deu, y aixó ho podem dir ben alt en nostre segle, tals son encara las mares de Montanya; lo que fa que las fillas ho sigan tambe d' ánima, com ja 'n sòn de cos; pera veurer y parlar ab aqueixas tots los dias, somiarhi totas las nits; y algun ditxós d' ell! pera morir entre sos brassos tal vegada. Veureu lo vell Monseny que mitj amagant sa blanca testa entre las bromas, com lo gegant de la faula, apar que serva 'l cel demunt de sas amplas espatllas. Veureu l' aspre Puigmal encara mès acimat, los turons de Bellmunt, de Gurb y 'ls de Cabrera. Y no serán pas tot tristos los recorts qu' us farán venir. No, no! queus dirán que après que cent generacions d' héroes catalans que 's bellugaren y moriren ab gloria á sos peus, de molts segles avans que 'l gran Olger fés sentir en sas sotaladas los crits de llibertat als *nou varons de la fama* á fins que l' héroe montanyés de l' any vuit li torná á fér sentir, encara no s' ha refredat gens, encara bull com may la sanch catalana en parlant de llibertat y patria.

¡Sí: ab lo mateix dalé ab que cercaren los varons de la fama l' ombra de la bandera del primer, nostres avis ab lo trabuch al coll, s' aplegaren sota la d' en Manso, y adés ab lo mateix coratge y ardiment seguiren al compte de Reus als camps de l' Africa los minyons de la barretina bermella, com era lo mateix lo llengatge ab que 'ls atiava á la lluyta y la sanch que cercolava per sas venas.

Vos dirán que la nació catalana tè las arrels tant fondas com ellas en la terra, que viu ab la seva vida, y que com ellas si ha de morir un dia no morirá sino ab lo mòn.

Tot assó us dirán, y cosas millors encara á la primera pregunta que 'ls fem desde assí los munts y las singleras de nostra terra.

Digitized by Google

Pero, si quiscun de nosaltres, com un infantó que obre la gabia á un aucellet presoner, etjegam y deixam volar á la seva nostres cors, ¿que 'ns en contarán á llavors de recorts aqueixas clotadas y afraus, aqueixos passeigs y torrenteras! que 'ns en dirán de cosas la cambra ó llogaret en que tot sols parlam ab lo nostre esperit en los cap-vespres, l' amich fidel ó la falaguera nina! A llavors com per art d' encantament se 'ns obriran las rocas per ensenyarnos sos mes amagats secrets, y las serras y plans nos obrirán los llibres d' or de sas recordansas.

Cada fulla de sas arbredas que rodolará per l' herbey nos mostrará escrit un somni que 'ns escapá prenent la fresca ó passejant sota de l' ombra, y cada alé d' ayre nos en durá un de nou. A llavors nostres cants encesos en divina inspiració brollarán á dojo vestits d' amor y jovenesa; y al rebrels entre melodias d' aucells y fullas y ayres regalats l' armoniosa volta d' aqueix temple de la naturalesa, se mitg-obrirá tal vegada fent decantar ab balandreig suau los arbres que l' enraman, pera deixarlos passar y espargirse pels ayres espayosos; y en la terra nostres avis, si cap perdut ressó va á despertarlos en sas fredorosas tombas, se gojarán, ó si altre no, no 's donarán vergonya de tenirnos per nèts; y en lo Cel lo gran Dèu del qual l' ull llambregant apar que 'ns aguayta rioler en lo del sol, benehirá nostras cantatas.

Digitized by Google

Digitized by Google

8°
DIPUTACIÓ PROVINCIAL
DE BARCELONA

Biblioteca de Catalunya

Reg. 475.375

BIBLIOTECA DE CATALUNYA
1001977140

Digitized by Google

Digitized by Google